

Υγιεινή της διατροφής των ζώων

Η φυσιολογική διατροφή παίζει σημαντικότατο ρόλο στη διατήρηση της υγείας του οργανισμού των [ζώων](#). Οι τροφές μπορεί να βλάψουν την υγεία του ζωικού οργανισμού, όταν είναι **ελλειμματικές ποσοτικά ή ποιοτικά**, δηλαδή όταν χορηγούνται σε ανεπαρκή ποσότητα ή είναι φτωχές σε ορισμένα συστατικά, καθώς επίσης και όταν είναι αλλοιωμένες.

Από την έλλειψη διαφόρων συστατικών στο σιτηρέσιο των ζώων προκαλούνται διάφορες βλάβες στα όργανα ή τα συστήματα του οργανισμού τους, οι οποίες χαρακτηρίζουν τα καλούμενα **μεταβολικά νοσήματα**. Οι ζημίες που επιφέρουν τα νοσήματα αυτά στις [διάφορες εκτροφές](#) των ζώων και γενικότερα στην κτηνοτροφία και την εθνική οικονομία είναι ανυπολόγιστες. Για το λόγο αυτό πρέπει να δίνεται μεγάλη προσοχή κατά την κατάρτιση των σιτηρεσίων των ζώων, έτσι ώστε να μη συμβαίνει έλλειψη των απαραίτητων συστατικών.

Οι αλλοιωμένες τροφές, όπως είναι οι ευρωτιωμένες (μουχλιασμένες) και οι αποσυντεθειμένες, μπορεί να προκαλέσουν στα ζώα δηλητηριάσεις, διάρροιες, αποβολές στα έγκυα ζώα κ.λπ.

Ορθολογικό σιτηρέσιο

Για την ορθή κατάρτιση των σιτηρεσίων των ζώων πρέπει αν συμβουλευόμαστε τους ειδικούς πίνακες διατροφής που έχουν συνταχθεί στον κλάδο της διατροφής των κατοικιδίων ζώων. Η φυσιολογική διατροφή με ένα ορθολογικό σιτηρέσιο πέρα από την εξασφάλιση της [καλής υγιεινής](#) ^{III} κατάστασης, είναι απαραίτητη και για την επίτευξη ικανοποιητικών αποδόσεων στη ζωοκομική εκμετάλλευση. Οι αποδόσεις των ζώων άλλωστε είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την καλή τους υγεία.

Το σιτηρέσιο των ζώων πρέπει να καταρτίζεται πάντοτε με γνώμονα την πληρότητά του στα απαραίτητα συστατικά, την καταλληλότητα των τροφών, που το απαρτίζουν για κάθε είδος ζώου και την οικονομικότητα. Οι τροφές πρέπει να είναι κατάλληλες για το κάθε είδος ζώου τόσο από την άποψη καλής πεπτικότητας όσο κι από την άποψη της αποφυγής δυσμενούς επίδρασης στον οργανισμό του.

Προϋπόθεση για ένα ορθολογικό σιτηρέσιο είναι αυτό να αποτελείται από τα παρακάτω βασικά και απολύτως απαραίτητα συστατικά, τα οποία πρέπει να υπάρχουν σε επαρκείς ποσότητες. Τόσο η έλλειψή τους όσο και η αλόγιστη υπερβολική χορήγησή τους έχουν ως αποτέλεσμα την πρόκληση διαφόρων διαταραχών στις λειτουργίες του οργανισμού και διαφόρων παθήσεων.

1. **Ενέργεια** (κυρίως υδατάνθρακες). Είναι απαραίτητη για κάθε λειτουργία του οργανισμού, τη διατήρησή του και την παραγωγή των ζωοκομικών προϊόντων (κρέας, γάλα, αυγά κ.λπ.) και την κίνηση (εργασία).
2. **Πρωτεΐνες** (λευκώματα). Η ποσότητα και η ποιότητά τους να είναι με κάθε δυνατή ακρίβεια υπολογισμένη, έτσι ώστε η περιεκτικότητά τους στο σιτηρέσιο να είναι κανονική.
3. **Ανόργανα στοιχεία**. Πρέπει να υπάρχουν σε επαρκείς ποσότητες με μορφή αφομοιώσιμων αλάτων.
4. **Βιταμίνες**. Η περιεκτικότητά τους στο σιτηρέσιο πρέπει να είναι σε κανονικά επίπεδα.
5. **Ξηρή ουσία**. Η αναλογία της στο σιτηρέσιο εξαρτάται απ' τη χωρητικότητα του πεπτικού σωλήνα του κάθε ζώου.
6. **Νερό**. Να υπάρχει στη διάθεση των ζώων πάντοτε σε επαρκείς ποσότητες.

Βλάβες από έλλειψη ή υπερχορήγηση συστατικών στο σιτηρέσιο

Το σιτηρέσιο των [ζώων](#) πρέπει να έχει την ορθή σύνθεση κατάλληλη για κάθε είδος ζώου, γιατί σε αντίθετη περίπτωση προκαλούνται μεταβολικά νοσήματα.

• Ενέργεια

Τα πλουσιότερα σε ενέργεια συστατικά των [ζωοτροφών](#) είναι οι υδατάνθρακες, τα λίπη και οι πρωτεΐνες. Για την κάλυψη των αναγκών σε ενέργεια πρέπει να προτιμούνται οι υδατάνθρακες, λόγω του χαμηλότερου κόστους τους έναντι των πρωτεϊνών και των λιπών. Εκτός απ' αυτό οι υδατάνθρακες υπάρχουν σε αφθονία στη φύση και ακόμα είναι εύκολα απορροφήσιμοι από το πεπτικό σύστημα των ζώων.

Η έλλειψη ενέργειας στα ζώα έχει ως συνέπεια την απώλεια βάρους στα ενήλικα άτομα και την καθυστέρηση της ανάπτυξης στα νεαρά και οφείλεται, όπως είναι ευνόητο, σε υποσιτισμό τους.

Η υπερβολική χορήγηση ενέργειας στα ζώα πρέπει να αποφεύγεται, γιατί αυτά παχύνονται πολύ με συνέπεια να επηρεάζεται δυσμενώς η ορμονική τους λειτουργία και ιδιαίτερα η λειτουργία του γεννητικού συστήματος.

- **Πρωτεΐνες**

Οι πρωτεΐνες ή λευκώματα έχουν μεγάλη σημασία για τη ζωή όλων των ζωντανών οργανισμών, ζώων και φυτών, γιατί από τις ουσίες αυτές συνθέτονται τα βασικά συστατικά των κυττάρων. Η ποιότητα των πρωτεϊνών εξαρτάται από την προέλευσή τους και την παρουσία στη σύνθεσή τους των βασικών αμινοξέων, τα οποία έχουν ουσιώδη σημασία για την υγεία των ζώων.

Η έλλειψη πρωτεϊνών, που οφείλεται σε υποσιτισμό, όπως και η έλλειψη ενέργειας, προκαλεί ομοίως στα ενήλικα άτομα απώλεια βάρους και στα νεαρά άτομα καθυστέρηση στην ανάπτυξη. Οι αποδόσεις των ζώων μειώνονται σημαντικότερα και στα θηλυκά ζώα παρατηρούνται σοβαρές ανωμαλίες στη λειτουργία του γεννητικού συστήματος και γέννηση μικρόσωμων και ασθενικών νεογνών.

Η χορήγηση πρωτεϊνών παραπάνω από τις πραγματικές ανάγκες του ζώου, εκτός του ότι είναι ασύμφορη ή καλύτερα άσκοπη και επιζήμια οικονομικά, πολλές φορές είναι και επιβλαβής για την υγεία τους.

- **Ανόργανα στοιχεία**

Οι λειτουργίες του οργανισμού των ζώων απαιτούν την παρουσία ανόργανων στοιχείων. Τα [ζώα](#) προμηθεύονται όλα τα απαραίτητα ανόργανα στοιχεία απ' τις τροφές. Ακόμη περισσότερο χρειάζονται τα ανόργανα στοιχεία στα νεαρά άτομα για την ανάπτυξή τους και ιδιαίτερα την ανάπτυξη του σκελετού τους. Τα κυριότερα από τα στοιχεία αυτά είναι το [ασβέστιο](#), ο [φωσφόρος](#), το [μαγνήσιο](#), το [μαγγάνιο](#), το [κοβάλτιο](#), το [κάλιο](#), το [νάτριο](#), το [χλώριο](#), το [ιώδιο](#), το [θείο](#), ο [σίδηρος](#), ο [χαλκός](#), ο [ψευδάργυρος](#), το [φθόριο](#) και το [σελήνιο](#)

- **Το νερό**

Το πόσιμο νερό των ζώων πρέπει να είναι καθαρό και σε κατάλληλη θερμοκρασία. Πρέπει να είναι απαλλαγμένο από μεγάλο μικροβιακό φόρτο και από χημικές ουσίες επιβλαβείς για τον οργανισμό.

Όταν το νερό προέρχεται από γεωτρήσεις και μάλιστα όχι πολύ βαθιές, οι οποίες γειτνιάζουν προς βόθρους, κοπροσωρούς κ.λπ., μπορεί να είναι μολυσμένο από μικροοργανισμούς, που πολλές φορές δημιουργούν προβλήματα στην υγεία των ζώων. Για να προλαβαίνονται σοβαρές καταστάσεις, πρέπει να εξετάζεται το νερό αυτό στα ειδικά εργαστήρια, για να παίρνονται έγκαιρα τα κατάλληλα μέτρα και να δίνονται οι απαραίτητες λύσεις.

Οι κτηνοτροφικές μονάδες που γειτνιάζουν προς ορισμένες βιομηχανίες μετάλλων, όπως μολύβδου, ψευδαργύρου κ.λπ. είναι ενδεχόμενο να έχουν προβλήματα μόλυνσης του νερού των γεωτρήσεων από τα απόβλητα των βιομηχανιών αυτών, πέρα από τη γενική μόλυνση του περιβάλλοντος (μόλυνση βοσκής, [ζωοτροφών](#) και ατμοσφαιρικού αέρα).

Η θερμοκρασία του πόσιμου νερού των ζώων κατά το καλοκαίρι πρέπει να είναι γύρω στους 15°C, δηλαδή δροσερό και το χειμώνα όχι κάτω από 5°C. Ιδιαίτερα στους [ίππους](#) το πολύ ψυχρό νερό μπορεί να προκαλέσει κολικό και μάλιστα, όταν τα ζώα είναι πολύ διψασμένα ή πολύ ξαναμμένα.

Οι ποτίστρες των ζώων, αυτόματες ή απλές, πρέπει να καθαρίζονται τακτικά και κάπου κάπου να απολυμαίνονται και ιδίως σε περιπτώσεις ένσκηψης μολυσματικών [νοσημάτων](#).